

Õpetajate rahvusvaheline kongress.

Jutuajamine mag. Vaike Lugusega.

Ülemaailmse Õpetajate Ühingute Keskliidu (WCOTP) 25. kongress toimus 4.-11. augustini Washingtonis D.C. Sellele suurele rahvusvahelisele haridus- ja koolitegelaste kokkutulekule oli kogunenud üle 700 delegaadi 61 maalt ja lisaks neile veel umbes niisamapalju vaatlejaid. Vaba maailma eesti õpetajaskonda esindasid nim. kongressil Eesti Õpetajate Keskühingu delegaatidena õpetajad Vaike Lugus ja Silvi Valge - mõlemad USA-st. Vaike Lugus esitas kongressile Eesti Õpetajate Keskühingu tegevusaruande.

WCOTP-sse kuulub praegu eri maadelt 124 õpetajate keskorganisatsiooni ligi viie miljoni liikmega. Selle peakorter asub praegu Schweitsis ja presidendiks on sakslane Wilhelm Ebert. Eesti õpetajaskond vabas maailmas on esindatud WCOTP-s Eesti Õpetajate Keskühingu kaudu juba 24 aastat. Eesti Õpetajate Keskühingu peakorter on kogu aja asunud Rootsis ja selle esimeheks on olnud mag. Herman Rajamaa. Olgu veel märgitud, et balti rahvastest eksiilis on eesti ainus, kelle õpetajaskond kuulub täieõigusliku liikmena õpetajate rahvusvahelisele foorumile.

Vestlemisel Vaike Lugusega kongressi tööst märkis ta, et selle üldteemaks olnud "Haridus ülemaailmses ühiskonnas", kusjuures püütud leida teid ja võimalusi jõudmiseks seisukohale, kuidas õpetada ja kasvatada praegust ja järgmist põlvkonda humaansusele ja ühtlasi ka elama ja käituma inimõiguste vaimus.

Kongressi pidulik avamine toimus Stateer-Hilteni lippudega kaunistatud avaras ballisaalis Liidu presidendi Wilhelm Ebert'i kõnega, mis meie esindajate kinnituse järele olnud väga mõjuv ja palju ütlev. W. Ebert maininud ms. et inimkond ei tohi enam jaguneda üksikosadeks, ilma et see ei mõjutaks kogu tervikut. Nälg ja eluraskuse probleemid ühe rahva juures ei jää enam ainult nende eneste kanda, vaid see mõjutab ka teisi rahvaid. Kuigi me oleme õigustatud säilitama oma rahvuslikku omapära, ei ole me õigustatud elama ainult iseendale. Meil on kohustusi kogu inimkonna vastu.

Edasi kritiseeris W. Ebert teravalt Liitunud Rahvaste Organisatsiooni (LRO), kes enda kanda on võtnud kõrged ideaalid ja inimõiguste kaitse, kuid kes aga on unustanud need ja jagab õigust karjuva enamuse järgi, vaatamata sellele, kus ja kellel on õigus. Ta kutsus üles õpetajaid võitlema selle LRO kahepalgelisuse vastu. Neidsamu sõnu kordas ta ka Pressi Klubi lõunal, kuhu ta oli kutsutud küsimustele vastamiseks. Nim. pressikonverentsist võtsid osa ka eesti delegaadid.

Kongressi tegelik korraldaja - Ameerika õpetajate liit (NEA) - oli teinud kõik, et töökaik kulgeks häireteta. Kaheksa päeva jooksul läbivõetud töökava oma referaatidega, erikoosolekutega ja tööseminaridega haridus- ja õpetamisküsimuste kohta olid väga laiahaardelised ja palju pakkuvad ning tekitasid elavaid sõnavõtte. Mainida tuleb ka vastuvõetud resolutsiooni, mis mõistis hukka LRO otsuse sionismi kohta ja mis saadeti protestina LRO-le.

Delegaatide eest hoolitsemine oli eeskujulik, märgib Vaike Lugus. Igale delegatsioonile oli NEA poolt määratud vastav sidemees. Eestlastele oli selleks Jack Benson - NEA direktor Tennessee osariigis. Ta oli väga lahke ja kodune, pidas tihedat kontakti oma "hoolealustega" ja aitas lahendada ettetulnud probleeme.

Kahe eesti delegaadi osatähtsus suurel rahvusvahelisel kongressil on mainimisväärt, sest nende kaudu järjekordselt viidi eesti koolide töö ja kogu eestlaskonna püüdlused võõrsil ja ka Eesti probleemid maailma foorumi ette. Vaike Lugus mainis, et ta oma aruande esitamisel rõhutas lisaks veel inimõiguste ja vabadusprintsipi õpetamist klassiruumides. Ainult siis, kui inimene ja inimsus on haridustöös rõhutatud, võime loota, et kaovad diktatuurid. Ka ongi meil juba universaalne haridussüsteem, sest meie lapsed õpivad oma asukohamaa koolides ja peale selle oma eesti koolides, hõlmates kolme maailmajagu.

Sellest ettekandest peale hakati tundma erilist huvi eestlaste, nende tegevuse ja olukorra vastu. Meie esindajad tegid oma parima, et selgitada eesti rahva poliitilist olukorda. Jagati välja Eesti Õpetajate Keskühingu tegevuse aruannet, mida oli paljundatud 800 eks. USA Eesti Koolide Keskuse poolt, ja selgitavat materjali Eesti kohta. Kongressi korra kohaselt pidid kõik paljundused olema kolmes keeles: inglise, saksa ja hispaania. Et meie oma oli ainult inglise keeles, siis võidi seda levitada ainult väljaspool koosoleku ruumi. Ka sellega saadi hakkama.

Eesti lipp tõi segaduse.

1959.a. suvel toimus sellesama WCOTP kongress sealsamas Washingtonis, kus tookord olid meie esindajaiks Erik Saare Rootsist ja Joh. Pedak USA-st. Meie esindajate algatusel heisati seal ka Eesti lipp ja see lehvits väärilikalt teiste maade lippude seas. Eesti lipu pärast ei olnud siis mingit probleemi.

Pr. Silvi Valge viis seekord juba päev varem Eesti lipu kongressiruumi, et see oleks avamispäeval heisatud koos teiste maade lippudega. Meie esindajatele suureks pettumuseks aga puudus avatseremoonial Eesti sinimustvalge. Põhjusena väideti, et eesti delegaadid ei esinda maad, nemad on eksil, s.o. ilma maata. Meie esindajad ei leppinud selle väitega ja võitlesid edasi Eesti Õpetajate Keskühingu õiguste võrdsustamise

Õpetajate

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUUSEUM
FOND K 13277
PK 10

3.

eest teiste Maailmaliidu liikmetega. Saadi mitu mitterahuldavat vastust, ms. seda, et ainult LRO-sse kuuluvate maade lipud on väljas. Selgus aga, et lehvimas oli ka maade lippe, mis ei kuulunud LRO liikmesriikidele, nagu Taivan, Schweits jt. Selle kohta esitas Vaike Lugus kirjaliku avalduse kongressi peakomiteele. Järgmisel hommikul olid kadunud kõik lipud peale USA ja Õpetajate Maailmaliidu lipu. Sel puhul tehti teatavaks uus määrus, mille järele tulevikus heisatakse õpetajate maailmakongressidel ainult WCOTP ja selle maa lipp, kus kongress toimub. Nii tulid meie esindajad sellest eba-meeldivast sekeldusest võitjatena ja saavutasid lippude väljatoomise kohta uue sobivama määruse.

Tähelepanu eesti esindajaile.

Meie esindajad, kes tseremooniatel ja pidulikel vastuvõttudel kandisid kauneid eesti rahvarõivaid, said nende kui ka oma esinemiste tõttu suure tähelepanu osalisteks.

Nendest tehti palju pilte ja kiideti eesti rahvarõivaste ilu. Mitmete maade esindajate poolt tunti suurt huvi Eesti ja üldse meie probleemide vastu. Sel puhul selgunud ka, et Eesti ja eestlased on siiski ka USA-s veel paljudele tundmatu mõiste, märkis Vaike Lugus oma muljete põhjal.

Mitmete osariikide delegaadid tegid meie esindajaile ettepaneku, tulla nende koolidesse kõnelema ja soovisid saada materjale ja kontakte. Jaapanlased, hiinlased, paljud ameeriklased ja teiste maade esindajad käisid eestlasi tänamas nende sõnavõttude eest.

Iisraeli esindaja nimetanud Vaike Lugust tema sütitavate sõnavõttude eest Eesti Golda Meiriks! Kontakt võeti ka meie hõimumaa Soome esindajatega.

Meie esindajad viibisid ka pidulikul ja meeleolurikkal õhtusöögil, mille kavas oli tutvuskõnesid, ettekandeid ja tants. Kõlastati ka avarat ja imeilusat Kennedy Centerit.

Kongressilt saadud üldmuljeid kokku võttes jäi meie esindajaile ometi mõistmatuks, et kasvatus- ja õpetamisküsimuste elavate arutlustega seoses ei mainitud usu ega kiriku tähtsust ülemaailmse ühiskonna kujundamisel.

Lõpuks andis Vaike Lugus Ameerika Hääle Eesti Osakonnas kongressi tööst pikema vestluse saatmiseks meie rahvale kodumaal.

Gaston O. Randvee